

14327

11๒๒

ภาควิชาเทคโนโลยีเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การประเมินผลโครงการพัฒนาหมู่บ้านอีสานเขียว (โครงการมหาวิทยาลัย) ปี 2534

ในความรับผิดชอบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

Evaluation of Green Esarn field developing village

(University project) in 1991 at Prathatbu Village,

Prakonchai District, Burirum province, under responsible

of King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

T096081

โดย

ACC. NO.....

Date Received 19 พ.ค. 2537

Call No.....

นาย ไกรฤทธิ จันทรส

นายจตุรงค์ มณีลาภ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตร วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. พ.ศ. 2535

ประธานกรรมการให้หมายพิเศษ..... 16/๑๒/๓๕

(พศ. ศุภสมบุรณ์ อิงรัตน์)

กรรมการให้หมายพิเศษ..... 16/๑๒/๓๕

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

กรรมการให้หมายพิเศษ..... 16/๑๒/๓๕

(อาจารย์ไพศาล วรอุไร)

หัวหน้าภาควิชา..... 17/๑๒/๓๕

ร/พ. 19767 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาและวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน T096081

วันเดือนปี 2 JUN 2009

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ อาจารย์ศุภสมบุรณ์ อิงรัตนากร ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทาง และตรวจทานแก้ไข อีกทั้งอาจารย์ สมนอง นิลเนียร อาจารย์ไพศาล วรอุไร และอาจารย์เสวี รัตนภรณ์ ที่ได้ให้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา รวมถึงอาจารย์เยาวลักษณ์ สุรพันธ์พิสุทธิ์ ที่ได้ช่วยเหลือจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ซึ่งคณะผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ใหญ่บ้าน และเกษตรกร หมู่บ้านประทัดบุ ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ทอมอบความดีที่ได้กระทำในครั้งนี้ ให้แก่ผู้ที่อุปการะคุณทุกท่าน

ไกรฤทธิ์ จันทรส

จตุรงค์ มณีลาภ

เมษายน 2535

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การประเมินผลโครงการอีสานเขียว (โครงการรวม) ปี 2534 สถาบัน-
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ตำบลประทัดบุ อำเภอบึง
ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

โดย : นายไกรฤทธิ จันทรส
นายจตุรงค์ มณีลาภ

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์...
(ผศ. ศุภสมบุรณ์ อังริตนาการ)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติของโครงการรวม
ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ได้เข้าไปในหมู่บ้าน ที่ตำบล
ประทัดบุ อำเภอบึงประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านร่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
หมู่บ้านอื่น ๆ ต่อไป

โครงการรวมที่ทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เข้าไป
ดำเนินการ ซึ่งแบ่งออกเป็นโครงการย่อย 6 โครงการด้วยกัน คือ

1. โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี
2. โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
3. โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและใช้เครื่องจักรกลเกษตร
4. โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและใช้เครื่องจักรกลเกษตร
5. โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)
6. โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลผลิตผลเกษตร

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อให้ทราบความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเป็นแนวทางในการศึกษาและหาทางช่วยเหลือ โดยอาจจะประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการของผู้วิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเก็บจากผู้เข้าร่วมโครงการ และเก็บจากผู้นำของหมู่บ้าน ลักษณะของการเก็บข้อมูลที่เก็บจากผู้เข้าร่วมโครงการจะเก็บลักษณะเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคม และเกี่ยวกับผลการดำเนินงานแต่ละโครงการที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ส่วนลักษณะการเก็บข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้านจะเป็นลักษณะประเมินผลการดำเนินงานแต่ละโครงการที่เกษตรกรลูกบ้านให้ความสนใจ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และฐานนิยม ผลการวิเคราะห์พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 76.67 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 83.33 และช่วงอายุ 34-41 ปี มีมากที่สุด คือร้อยละ 30.00 ช่วงระดับการศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 75.00 จำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 5.21 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 อาชีพของเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาและรายได้ต่อครอบครัว เฉลี่ย 33,900 บาทต่อปี จำนวนสัตว์เลี้ยงที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด คือ กระบือ เฉลี่ย 4.58 ตัวต่อครอบครัว ในด้านหนี้สินของเกษตรกร ร้อยละ 63.33 มีหนี้สินแหล่งเงินกู้ ส่วนใหญ่จากเพื่อนบ้าน

ผลการดำเนินงานของทางสถาบันฯ โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาหมู่บ้านที่เกษตรกรให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ เพราะเกษตรกรได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงกันทุกคน ต่อมาโครงการอุตสาหกรรมอัญมณี และโครงการบริการบำรุงรักษา และใช้เครื่องจักรกลเกษตร เกษตรกรได้รับผลประโยชน์ เป็นบางส่วนคือ เฉพาะผู้ที่ให้ความสนใจ และผู้ที่มีปัญหาขอรับคำปรึกษา สำหรับโครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูป และถนอมผลิตผลเกษตร ผู้ที่ชอบมากที่สุดคือ แม่บ้านเกษตรกร และส่วนใหญ่เกษตรกรสามารถที่จะผลิตเพิ่มบริโภค และจำหน่ายได้แล้ว แต่ยังไม่มีการทำเป็นอาชีพเสริมเลย ส่วนโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ เป็นโครงการที่ไม่เหมาะสมในการเข้าไปดำเนินการในหมู่บ้าน เพราะขาดปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เกษตรกรให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสนใจน้อย และผู้ดำเนินการขาดการติดตามงาน ซึ่งจะต้องนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกันต่อไป

ส่วนความต้องการของเกษตรกร ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในด้านการเงินลงทุนในการผลิต และด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตจากโครงการ ตลอดจนความเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	11
กลุ่มตัวอย่าง	11
การเก็บรวบรวมข้อมูล	11
การวิเคราะห์ข้อมูล	12
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	14
โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี	20
โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	24
โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน	27
โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร	32
การปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)	38
โครงการสาธิตและฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลผลิตผลเกษตร	41
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	48
เอกสารอ้างอิง	52
ภาคผนวก	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	17
2	การดำเนินงานของทางสถาบัน โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี	21
3	ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	25
4	ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน	29
5	ผลการดำเนินงานโครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซม และใช้เครื่องจักรกลเกษตร	34
6	ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)	38
7	ผลการดำเนินงานของโครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลิตผลเกษตร	42
8	ประเมินผู้นำเกษตรกร	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาการศึกษา

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล พระองค์ทรงแลเห็นความสำคัญของภาคอีสาน ในด้านยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากความแห้งแล้ง เพราะขาดแคลนน้ำ พระองค์จึงมีกระแสพระราชดำรัสต่อผู้บัญชาการทหารบก เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2530 อันแสดงถึงความห่วงใยต่อพสกนิกรภาคอีสาน และได้ทรงมอบให้กองทัพบก ในฐานะที่เป็นส่วนราชการ ที่มีกำลังและมีอุปกรณ์พร้อมมูลอยู่แล้ว ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน กับทุกหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน เพื่อดำเนินการช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชน โดยเร่งด่วนเฉพาะหน้า และดำเนินการช่วยเหลือพัฒนาภาคอีสานอย่างต่อเนื่องต่อไป

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์อำนวยการช่วยเหลือประชาชนตามพระราชดำริเพื่อพัฒนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศสร.) โดยเข้าทำการช่วยเหลือ หมู่บ้านประทัดบุ ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่าคือมีรายได้เฉลี่ย 3,000 บาทต่อปี ประกอบอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีอาชีพเสริม สภาพดินเป็นดินเปรี้ยว และขาดแคลนน้ำ แก่การเกษตรในฤดูแล้ง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้เข้าไปดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (จดหมาย ท้าวพระจอมเกล้าลาดกระบัง, : 2534)

1. โครงการอุตสาหกรรมอิฐมอญ
2. โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
3. โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน
4. โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและใช้เครื่องจักรกลเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)
6. โครงการสาธิต ฝึกอบรมการแปรรูป และถนอมผลิตผลเกษตร

เพื่อให้การดำเนินงานทางสถาบันฯ ดำเนินลุล่วงไปด้วยดี จึงเห็นสมควรที่จะดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงาน ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของทางสถาบันฯ ให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การติดตามการดำเนินงานโครงการอีสานเขียว (โครงการรวม) เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์ โดยสรุป คือ

1. เพื่อทราบถึงแผนและหลักเกณฑ์ การดำเนินการของโครงการ ตลอดจนปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
2. เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ของทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ
3. เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการศึกษา และหาทางช่วยเหลือ โดยอาจจะประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานทางสถาบันฯ โดยทำการวิจัย เฉพาะครัวเรือน กลุ่มเป้าหมาย ในเขตหมู่บ้านประทัดบุ ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

โครงการอีสานเขียว หมายถึง การพัฒนาภาคอีสานให้มั่นคง รุ่งเรืองทางด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติ ยกระดับรายได้เกษตรกร และเพิ่มการจ้างงาน ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพชีวิต
ของคนภาคอีสานให้พึ่งตนเองได้

การประเมินผล หมายถึง การติดตาม และการประเมินผลการทำงานของโครงการ
อีสานเขียว (โครงการรวม) ปี 2534 ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ การตรวจเอกสารมีเพียงส่วนเดียว คือ บทความทางวิชาการ

บทความทางวิชาการ

อีสานเขียว (น้ำชัย ทูลพล, 2532 : 15-18)

โครงการอีสานเขียว หมายถึง การพัฒนาภาคอีสานให้รุ่งเรือง มั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติ ยกกระตือรือร้นได้ของเกษตรกร และเพิ่มการจ้างงาน ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของอีสานให้พึ่งตนเองได้

จุดเริ่มต้นของโครงการอีสานเขียว เริ่มจากการที่ภาคอีสานใน พ.ศ. 2530 เกิดวิกฤตขาดแคลนน้ำอย่างหนัก ซึ่งไม่ใช่แต่เพียง พ.ศ. 2530 ปีเดียว แต่ภาคอีสานขาดแคลนน้ำมาหลายปีแล้ว และในหลายพื้นที่ขาดแคลนน้ำติดต่อกัน 3-4 ปี แต่ก็ไม่มีความรุนแรงนัก ทำให้ประชาชนเริ่มอพยพลงถิ่นฐานเดิม ไปหางานทำในท้องถิ่นอื่น จากจุดนี้ทำให้ส่วนราชการต่าง ๆ เข้ามาช่วยเหลือ แต่การช่วยเหลือนั้นไม่เพียงพอ ยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ กำลังคน และงบประมาณ ซึ่งสายพระเนตรอันกว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้เห็นปัญหาของภาคอีสานว่าเป็นภัยแล้ง ที่จะต้องระดมทรัพยากรจากทุกฝ่ายเข้ามารวมมือกัน แต่วิธีการที่จะระดมทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมืองค์กรหนึ่งมาทำหน้าที่ประสานงานกับทุก ๆ ฝ่าย โดยองค์กรนั้นจะต้องมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง กำลังคนอย่างเพียงพอ และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน จากจุดนี้พระองค์ท่านทรงรับสั่งกับ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ในขณะนั้น) ให้กองทัพบกเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน เพื่อระดับแก้ไขปัญหามหาภาคอีสานโดยเร่งด่วน และอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2530 เป็นต้นมา

โครงการน้ำพระทัยจากในหลวง เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามพระราชดำริ ด้วยน้ำพระทัยอันเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกร ชาวอีสานซึ่งทุกข์ยากเข็ญและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตุ จากความแห้งแล้ง ในพ.ศ. 2530 พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้กองทัพบกระดับความช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ประสานงานร่วมกันกับกองทัพบกโดยตรง จึงเกิดเป็นโครงการ น้ำพระราชหฤทัยจากในหลวงหรือ "อีสานเขียว" การแก้ไขปัญหาน้ำแล้งของภาคอีสาน มิใช่เป็นการแก้ไขปัญหาน้ำเฉพาะหน้าเท่านั้น รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาภาคอีสานอย่างต่อเนื่องและมีระบบ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จะต้องประสานงานในการวางแผน และปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์อำนวยความสะดวกช่วยเหลือประชาชน ตามพระราชดำริเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศสร.) เพื่อสัมภาระในการประสานงานดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. อนุรักษ์และฟื้นฟู สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ แหล่งน้ำ ดิน และป่าไม้
2. ยกระดับรายได้เกษตรกรและการสร้างงาน
3. พัฒนาคุณภาพชีวิตชาวอีสานให้ดีขึ้น

(วิจิตรและคณะ 2534) ได้สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง ในปีงบประมาณ 2534 มีจำนวน 93 โครงการ งบประมาณ 559.887 ล้านบาท มีหน่วยงานเข้าร่วมโครงการดำเนินงาน 23 หน่วย ประกอบด้วย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 หน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการ 5 หน่วยงาน กระทรวงมหาดไทย 4 หน่วยงาน กระทรวงพาณิชย์ 5 หน่วยงาน กระทรวงอุตสาหกรรม 1 หน่วยงาน กระทรวงกลาโหม 3 หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ 1 หน่วยงาน เพื่อดำเนินการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการเกษตร กระจาย การปลูกสัตว์ การพัฒนาอาชีพเสริม การส่งเสริมการท่องเที่ยวและอื่น ๆ จนสามารถทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีงานทำมากยิ่งขึ้น ผลงานตลอดจนความก้าวหน้าแยกตามกระทรวงได้ดังนี้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 12 โครงการ ดำเนินการสร้างแล้วทุกโครงการ โครงการที่ผลงานเด่นชัดได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ตลอดไม้ยืนต้น ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โครงการจัดตั้งศูนย์อบรม วิทยากรเมล็ดพันธุ์สำหรับเกษตรกร ของกรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ จังหวัดกาฬสินธุ์ โครงการเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน ของกรมประปา ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย

กระทรวงมหาดไทย จำนวน 11 โครงการ ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกโครงการ ที่มีผลงานเด่นชัดได้แก่ โครงการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตของกรมพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ 17 จังหวัด และโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานของกรมแรงงานในพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น

กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 23 โครงการ มีผลงานโดยส่วนรวมประมาณ 85 เปอร์เซ็นต์ โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จได้แก่ โครงการนิทรรศน์สถานแห่งชาติ อำเภอเมืองของกรมศิลปากร ณ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จังหวัดนครพนม โครงการสร้างศาลาใหม่ไทยของกรมอาชีวศึกษา ในพื้นที่อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น โครงการสร้างศาลาคอนกรีต สำหรับแสดงนิทรรศการ, สร้างหมู่บ้านจำลอง เพื่อให้สาธิตการผลิตผ้าไหม เป็นต้น

กระทรวงพาณิชย์ จำนวน 5 โครงการ ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกโครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาตลาด เพื่อสนับสนุนการกระจายรายได้ ของสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ในพื้นที่ 17 จังหวัด โดยการเผยแพร่ และให้บริการข่าวสารข้อมูล การค้า การตลาดแก่ผู้ผลิต และเกษตรกรผ่านทางสื่อต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนเอกสารสิ่งพิมพ์

กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการสร้างเครื่องสาวไหม และกรอไหม โครงการเจียรนัยอุตสาหกรรม และโครงการพัฒนาชาวชนบท ซึ่งดำเนินการเสร็จแล้วทุกโครงการผลงาน 100 เปอร์เซ็นต์

รัฐวิสาหกิจ จำนวน 27 โครงการ โครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว 100 เปอร์เซ็นต์ ได้แก่ โครงการเที่ยวภูมิภาค, โครงการจัดงานมรดกอีสาน ที่จังหวัดมหาสารคามของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผลงานโดยส่วนรวมประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์

กระทรวงกลาโหม โดยศูนย์อำนวยการช่วยเหลือประชาชนตามแนวพระราชดำริพัฒนา 2 จำนวน 17 โครงการ ดำเนินการเสร็จแล้วทุกโครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไปจนถึง ไม้ยืนต้น ของกองพลรักษาพระองค์ที่ 12 (พล.512) ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โครงการปรับปรุงพันธุ์โค-กระบือ ของกองพลทหารม้า อำเภอนาแก ในพื้นที่อำเภอเชียงदान อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคพันธุ์เนื้อของกองกำลัง

สุนารีในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี และโครงการสร้างโรงงานทำซีเมนต์บล็อกรองกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 2 สย 1 ในพื้นที่กิ่งอำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสุรินทร์

โครงการที่มีผลงานเด่นชัด ได้แก่

1. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อศูนย์อำนาจการช่วยเหลือประชาชนตามแนวพระราชดำริ ได้อนุมัติแผนงานโครงการโครงการงบประมาณให้กรมปศุสัตว์ กรมการพัฒนารัฐวิสาหกิจ กรมประมง และหน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดหาโคเนื้อให้เกษตรกรในพื้นที่ และประสานความร่วมมือจากภาคีรัฐบาลเอกชน มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้สนับสนุนเงินกู้ กรมปศุสัตว์ดำเนินการเกี่ยวกับ การป้องกันโรคระบาด การวิจัย และการตลาด บางส่วนได้ส่งโคจากประเทศออสเตรเลีย รวมประมาณ 5,000-60,000 ตัว ซึ่งในอนาคตจะขยายได้ประมาณ 10,000-12,000 ตัว

2. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผล ตลอดจนถึงไม้ยืนต้น แผนงานที่ 2 ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการจัดหา ไม้ผลพันธุ์ดี กาบกิ่ง ซึ่งในขณะนี้เกษตรกรในพื้นที่ ได้ดำเนินงานตั้งแต่ปี 2532-2534 ได้ผลเป็นอย่างดี ซึ่งในอนาคตในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเห็นพื้นที่สีเขียว และจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

โครงการมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานของศูนย์อำนาจการช่วยเหลือประชาชนตามแนวพระราชดำริ ที่มุ่งเน้นการระดมทรัพยากรทางปัญญา และเครื่องมือจากบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาภาคอีสาน โดยจะเน้นการศึกษาวิจัย และปฏิบัติการในพื้นที่ เพื่อหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนา ซึ่งนับเป็นจุดเน้นที่สำคัญ ต่างจากหน่วยงานพัฒนาอื่น ๆ โครงการมหาวิทยาลัยฯ ได้รับความร่วมมือ จากอาจารย์ในสถาบันฯ อุดมศึกษา จำนวน 32 สถาบัน รวมคณาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการ กว่า 2,000 คน ผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี 2531-2534 มีโอกาสที่ดำเนินการลู่ลงตามเป้าหมายทั้งสิ้น จำนวน 632 โครงการ โดยมีโครงการที่ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ จำนวน 103 โครงการ โครงการพัฒนารายได้ และสร้างงาน 374 โครงการ และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต 205 โครงการ ใช้งบประมาณ ดำเนินการทั้งสิ้น รวม 350 ล้านบาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดมุ่งหมายในการดำเนินงาน

1. มุ่งเน้นในการระดมบุคลากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ และความสามารถสูง ให้มาร่วมกัน นำความรู้ความสามารถที่มีอยู่นั้นช่วยเหลือชาวชนบทในภาคอีสาน
  2. เพื่อเป็นการนำเทคโนโลยี และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นำมาใช้ปฏิบัติจริงในการพัฒนาชนบท
  3. เพื่อให้บุคลากรในมหาวิทยาลัย ได้สัมผัสกับชนบทที่แท้จริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสภาพความเป็นจริง
  4. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงาน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับมหาวิทยาลัย เพื่อร่วมกันพัฒนาภาคอีสาน
  5. จัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบ เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาชนบทที่เหมาะสม
- สรุปโครงการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2534:1-3 โครงการพัฒนาหมู่บ้านอีสานเขียว พระจอมเกล้าลาดกระบัง ซึ่งเป็นโครงการรวมที่รวมโครงการมหาวิทยาลัย สนับสนุนงานพัฒนาตามโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง เพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้านประจักษ์ ตำบลประจักษ์ อำเภอประจักษ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวทางของศูนย์อำนวยการช่วยเหลือประชาชน ตามแนวพระราชดำริเพื่อพัฒนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศษ.ร.) ที่ต้องการยกระดับรายได้ และพัฒนาความเป็นอยู่ของประชากร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โครงการรวมของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นโครงการที่ประกอบด้วยโครงการย่อย ๆ หลายโครงการ แต่จะเป็นโครงการอุตสาหกรรมอริสมอญ เพื่อให้ชาวบ้าน ยึดเป็นอาชีพหลัก ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างมีน้อย ดังนั้น จึงมีการณรงค์ให้ใช้วัสดุอื่น มาก่อสร้างแทนไม้ ดังนั้น จึงทำให้อุตสาหกรรมไม้ทาบมากขึ้นในการก่อสร้าง ดังนั้น จึงส่งเสริมให้มีการผลิตอริสมอญขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการทั้งทางรัฐและเอกชน และจะส่งผลให้ชาวบ้านมีรายได้ที่แน่นอนอีกด้วย นอกจากนี้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ยังมีโครงการเชรามิคอีสานเขียว ที่จะพัฒนาเป็นอาชีพของชาวบ้าน จากการใช้วัสดุ

ในท้องถิ่น มาผลิตเป็นสินค้า เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และผู้สนใจทั่วไป โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูป และถนอมผลิตผลเกษตร และโครงการบริการ ซ่อมอุปกรณ์การเกษตรขนาดเล็ก ซึ่งโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ จะเสริมโครงการหลัก เพื่อให้ชาวบ้านในหมู่บ้านมีอาชีพเสริมรายได้ และเป็นภาระที่จะสร้างงานที่ต่อเนื่อง

หมู่บ้านประทัดบุ (สำนักงานเกษตรอำเภอประโคนชัย, 2535:1-2)

สถานที่ตั้ง หมู่บ้านประทัดบุ ตั้งอยู่ในเขตตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีอาณาเขตดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ จด บ้านโคกสมบูรณ์

ทิศใต้ จด บ้านโคกกะลอ

ทิศตะวันตก จด บ้านตะแบก

ทิศตะวันออก จด บ้านโจด

สภาพทั่วไป ราษฎรส่วนใหญ่เป็นชาวเขมร มีอยู่จริง 502 คน (86 ครัวเรือน) เป็นเพศชาย 256 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 2,102 ไร่ ส่วนเนื้อที่ที่สามารถทำการเกษตรได้มีประมาณ 1,987 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่บางครอบครัวต้องเช่าที่ดินเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิมและมีบางครอบครัว ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่ดินทั้งหมดจากเจ้าของที่ดิน ส่วนสถานศึกษา ภายในหมู่บ้านมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ 1 โรงเรียน จำนวนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมประมาณ 85 คน มีบริการสาธารณสุขในหมู่บ้าน คือ สถานีอนามัย, วัด, ด้านสาธารณสุขโรค มีไฟฟ้าแต่ไม่มีน้ำประปา

แหล่งน้ำ หมู่บ้านประทัดบุ มีแหล่งน้ำใช้ภายในหมู่บ้าน คือ แหล่งน้ำพิวดิน มี 2 แหล่ง ได้แก่ ท้องบรระเดจเพาะ และห้วยประทัด บ่อบาดาลสาธารณะ 3 บ่อ บ่อบาดาลส่วนตัว 5 บ่อ แหล่งน้ำแหล่งนี้ ใช้ในการทำนาเพียงปีละ 1 ครั้ง ไม่ได้ใช้ในการทำสวน หรือปลูกพืชไร่แต่แหล่งน้ำก็ไม่เพียงพอสำหรับเป็นน้ำดื่มน้ำใช้

สภาพเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ซึ่งทำได้ปีละ 1 ครั้ง ผลผลิตได้ประมาณ 300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ราษฎรส่วนน้อยที่มีอาชีพรับจ้างภายในหมู่บ้าน มีโรงสี 2 โรง และร้านค้า แต่ไม่มีแหล่งรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร เพื่อย้าย ไม่มีสหกรณ์ ไม่มีตลาดนัดสินค้าเกษตร พ่อค้าจากภายนอกหมู่บ้านจะเข้ามาซื้อเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากร (Population) คือเกษตรกรในเขตพื้นที่ ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เข้าร่วมโครงการ แต่ละโครงการ จำนวน 86 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ทำการสุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ มาร้อยละ 70% ของประชากรที่เข้าร่วมโครงการ แต่ละโครงการ เป็นจำนวน 60 ครัวเรือน

การสุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัย นิยามมาตัดสินใจ โดยใช้เหตุผล และพิจารณาเลือกด้วยตนเอง เพื่อให้ได้กลุ่มประชากรที่มีลักษณะตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ มีวิธีการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาของผู้ทำวิจัยให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. สุ่มแบบบังเอิญ หรือแบบง่าย ตามจำนวนที่ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมโดย การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุด

1. เก็บจากผู้เข้าร่วมโครงการ
2. เก็บจากผู้นำและคณะกรรมการของหมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคม
2. เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการซึ่งประกอบด้วยโครงการย่อยดังนี้
  - โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี
  - โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
  - โครงการให้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน
  - โครงการบริการบำรุงรักษา ซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร
  - โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)
  - โครงการสาธิตฝึกอบรม การแปรรูปและถนอมผลผลิตผลเกษตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทั่วไปทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากรตัวอย่าง จะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และฐานนิยม

ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของแต่ละโครงการจากประชากรตัวอย่างจะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และฐานนิยม

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการยอมรับโครงการ แต่ละโครงการของผู้นำในหมู่บ้าน จะวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และฐานนิยม

$$\text{การหาค่าร้อยละ} = \frac{n}{N} \times 100$$

n = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างหรือข้อมูลทั้งหมดที่ทำการศึกษา

$$\text{การหาค่าเฉลี่ย } X = \frac{\sum x}{N}$$

X = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

การกำรฐานนิยม คำนวณได้ดังนี้

1. ข้อมูลไม่จัดกลุ่ม เลือกข้อมูล ที่มีความถี่มากที่สุด เป็นฐานนิยม
2. ข้อมูลจัดกลุ่ม ฐานนิยม จะอยู่ในชั้นที่มีความถี่มากที่สุด หรืออาจจะคำนวณตาม

สูตรต่อไปนี้

$$M_c = L + \left(\frac{\Delta_1}{\Delta_1 + \Delta_2} \right) i$$

M_c = ฐานนิยม

L = ขอบเขตชั้นล่างของชั้นที่มีความถี่สูงที่สุด

Δ_1 = ผลต่างของความถี่ระหว่างชั้นที่ฐานนิยม

อยู่กับชั้นที่ต่ำกว่า

Δ_2 = ผลต่างของความถี่ระหว่างชั้นที่ฐานนิยมอยู่กับชั้นที่สูงกว่า

i = ช่วงระหว่างชั้นที่ฐานนิยมอยู่

บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

จากการวิจัยประเมินผลโครงการอีสานเขียว (โครงการรวม) ตำบลประทัดบุ
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 60 ครัวเรือน
ชุดที่ 1 ประเมินผลเกษตรกรทั่วไป

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม (ตารางที่ 1)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 และเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นจำนวน 23.33 แสดงว่า สมาชิกโครงการอีสานเขียวระจอบเกล้าลาดกระบัง ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เนื่องจากการดำเนินโครงการส่วนใหญ่ จะให้หนักกับหัวหน้าครอบครัว ส่วนผู้หญิงส่วนมาก จะอยู่บ้านเลี้ยงบุตรหลาน แต่โครงการที่ผู้หญิงส่วนใหญ่สนใจมากที่สุด ได้แก่ โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูป และถนอมผลิตผลเกษตร

เกษตรกรที่ทำการศึกษามีอายุเฉลี่ย 39.71 ปี อายุมากที่สุดคือ 70 ปี อายุน้อยที่สุดคือ 18 ปี ในจำนวนนี้ มีกลุ่มที่มีอายุ 34-41 ปี มากที่สุดคือร้อยละ 30.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 34-41 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ยอมรับ ความรู้ใหม่ ๆ มาลองปฏิบัติ เนื่องจากเป็นวัยที่กำลังจะสร้างฐานะของตนเองและครอบครัว จึงทำให้บรรยายที่ชวนขยายหาความรู้ หรือวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงอาชีพ ที่ทำการผลิตอยู่เพื่อที่จะให้ได้ผลตอบแทนได้ผลตอบแทน จากการผลิตเพิ่มมากขึ้น

ระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษานั้นประถมปีที่ 4 คือ ร้อยละ 75.00 รองลงมา จบชั้นประถมปีที่ 5-7 คิดเป็นร้อยละ 13.33 เกษตรกรที่ไม่ได้เรียนหนังสือคิดเป็นร้อยละ 6.67 และเกษตรกรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนมาก มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำคือ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจาก สภาพฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกส่วนใหญ่ ค่อนข้างยากจน การคมนาคมไม่สะดวก ห่างไกลสถานศึกษา จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการที่จะเรียนต่อ ในระดับสูงของเกษตรกร

ขนาดครอบครัวของเกษตรกร มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 5.21 คน ส่วนใหญ่จะมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว อยู่ในช่วง 4-5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือช่วง 4-7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนที่มีสมาชิกในครอบครัว 10-11 คนนั้น มีจำนวนร้อยละ 3.33

จะเห็นได้ว่า ขนาดครอบครัวของสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 4-5 คน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระดับรายได้ เฉลี่ยต่อครอบครัวต่ำ เกษตรกรยากจน ตลอดจนมีผลกระทบต่อการศึกษาที่สูงขึ้นของเกษตรกร

เกษตรกรที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำนา คิดเป็นร้อยละ 96.66 และรองลงมาคือ ค้าขายร้อยละ 3.34 ส่วนอาชีพรองของเกษตรกร ส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไปร้อยละ 88.33 นอกนั้นร้อยละ 11.67 ไม่มีอาชีพรอง

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก เพราะการทำนามีการทำตั้งแต่สมัยโบราณ สืบทอดต่อกันมา การทำนาทำได้เพียงปีละครั้ง เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำในการทำนา ต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติ และเนื่องจากอาชีพการทำนาไม่มั่นคง ราคาไม่แน่นอน เกษตรกรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเสริมคือ รับจ้างทั่วไป เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อครอบครัว เฉลี่ยปีละ 33,900 บาทต่อปี และเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ อยู่ในช่วง 30,001-40,000 บาทต่อปี คือร้อยละ 35.00 รองลงมา มีรายได้ต่อครอบครัวปีละ 20,001-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 21.87

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีรายได้ เฉลี่ยต่ปีค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเกษตรกรมีอาชีพหลักคือทำนา และการประกอบอาชีพรอง คือรับจ้างทั่วไป มักจะทำเฉพาะช่วงที่ว่างงาน หรือหลังฤดูกาลผลิต ไม่ได้ทำตลอดทำให้มีรายได้ที่ไม่แน่นอน

จำนวนสัตว์เลี้ยงจากการศึกษาพบว่า เกษตรกร นิยมเลี้ยงกระบือ เฉลี่ยครอบครัวละ 4.58 ตัว รองลงมาคือ โคเฉลี่ยต่อครอบครัวละ 3.79 ตัว และสุกร เฉลี่ยครอบครัวละ 1.30 ตัว ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงกระบือ เพาะใช้ไถการไถนา และรองลงมานิยมเลี้ยงโคและสุกร เป็นอาชีพเสริมรายได้ นอกเหนือจากการทำนาและการรับจ้างทั่วไป

ในด้านหนี้สินของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.33 มีหนี้สิน หนี้สินที่มีโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 9,411.76 บาท หนี้สินต่ำสุด 1,000 บาท และหนี้สินสูงสุด 33,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินอยู่ในช่วง 1,000-5,000 บาท คือร้อยละ 68.42 ในจำนวนเกษตรกรที่มีหนี้สิน ส่วนใหญ่จะกู้เงินจากเพื่อนบ้านร้อยละ 39.47 รองลงมา คือกู้เงินจากญาติ ร้อยละ 23.69 ที่เหลือกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 21.05 และกู้จากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 4.21 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า แหล่งเงินกู้ที่สำคัญ ของเกษตรกร คือ เพื่อนบ้าน เนื่องจากเป็นแหล่งเงินกู้ที่สามารถกู้ยืมได้สะดวก ไม่มีความยุ่งยากและซับซ้อน ในการกู้ ถึงแม้ว่าจะมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าแหล่งเงินกู้อื่น ๆ ก็ตาม

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	76.67
หญิง	14	23.33
อายุ (ปี)		
18-25	4	6.67
26-33	13	21.67
34-41	18	30.00
42-49	15	25.00
50-57	5	8.33
58-65	3	5.00
66-73	2	3.33
อายุเฉลี่ย 39.71 ปี		
อายุสูงสุด 73.00 ปี		
อายุต่ำสุด 18.00 ปี		
การศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	6.67
จบ ป.4	45	75.00
จบ ป.5-7	8	13.33
จบ ม.ศ.1-3	3	5.00
ศาสนา		
พุทธ	60	100.00
อื่น ๆ	-	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลง 36031 ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2-3	9	15.00
4-5	27	45.00
6-7	15	25.00
8-9	7	11.67
10-11	2	3.33
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.21 คน		
อาชีพหลัก		
ทำงาน	58	96.66
ค้าขาย	2	3.34
อาชีพรอง		
รับจ้าง	53	88.33
* ใช้รายได้เป็นเกณฑ์		
รายได้ของครอบครัวต่อปี (บาท)		
10,000-20,000	12	20.00
20,001-30,000	13	21.67
30,001-40,000	21	35.00
40,001-50,000	9	15.00
50,001-57,000	5	8.33
จำนวนที่ดิน (บาท)		
N = 38		
1,000-5,000	26	68.42
5,001-10,000	4	10.53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
10,001-15,000	2	5.26
15,001-20,000	3	7.89
20,001-25,000	1	2.63
25,001-30,000	2	5.27
หนี้สินต่ำสุด 1,000.00 บาท		
หนี้สินสูงสุด 30,000.00 บาท		
หนี้สินเฉลี่ย 9,411.76 บาท		
แหล่งเงินทุน		
เพื่อนบ้าน	15	39.47
ญาติ	9	23.69
ธ.ก.ส.	8	21.05
สหกรณ์	6	15.79
จำนวนเงินที่ถือครอง (ไร่)		
5-18	31	51.66
19-21	7	11.67
22-29	4	6.67
30-37	8	13.33
38-45	10	16.67
จำนวนเงินที่ถือครองน้อยที่สุด 5 ไร่		
จำนวนเงินที่ถือครองมากที่สุด 45 ไร่		
จำนวนพื้นที่เฉลี่ย 22.01 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี

จากการศึกษาโครงการอุตสาหกรรมอัญมณี พบว่า เกษตรกรผ่านฝึกรวมแล้ว ลักษณะอัญมณีที่เกษตรกรทำเป็นคือ อัญมณีเครื่อง ร้อยละ 100.00 เพราะจากความคิดเห็นของเกษตรกรคือ มีความสวยงาม และทำได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ดินที่นำมาทำอัญมณีได้จากภายในหมู่บ้าน ร้อยละ 100.00 วัสดุผสมในการทำได้จากซื้อในตัวอำเภอ ในราคาลูกบาศก์เมตรละ 83.33 บาท การขนส่งวัสดุโดยการว่าจ้างรถรับจ้าง

ลักษณะของการทำอัญมณีในอนาคต รวมกลุ่มกันทำ ร้อยละ 90.00 และอยากจะให้นายทุนเข้ามาลงทุน ร้อยละ 10.00 เพราะทำให้ไม่ต้องรับภาระในเรื่องเงินทุนและตลาด

แหล่งเงินทุนที่จะดำเนินการจะกู้ยืม ร้อยละ 78.00 และร้อยละ 21.66 คาดว่าจะระดมจากสมาชิกในกลุ่ม

การทำอัญมณีเป็นประโยชน์กับทุกคนในหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันโครงการอัญมณี สามารถที่จะผลิตได้แล้ว

สาเหตุที่โครงการล่าช้า ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่ว่างงาน ร้อยละ 70.00 และช่วงเวลาในการเข้าไปดำเนินงานไม่เหมาะสม แต่ที่เหมาะสมควรเป็นช่วงหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 100.00

เกษตรกรส่วนมากให้ความร่วมมือกับโครงการปานกลาง ร้อยละ 80.00

สภาพโรงเรียนที่ใช้ในการทำอัญมณี สามารถทดลองใช้งานได้แล้ว และเกษตรกรได้ลงมือปฏิบัติไปแล้ว ส่วนใหญ่ 3-4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.66

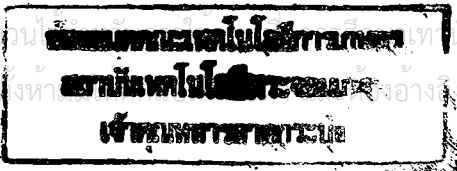
จะเห็นได้ว่า โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ได้ผ่านฝึกรวมแล้วโรงเรียน และวัสดุที่พร้อมที่จะดำเนินการ ตลอดจนโครงการอุตสาหกรรมอัญมณี สามารถดำเนินการผลิตได้แล้ว แต่การดำเนินงานไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะเกษตรกรขาดการรวมกลุ่มในการดำเนินงาน เพื่อที่จะระดมทุนและปัจจัยสนับสนุน

ตารางที่ 2 การดำเนินงานของทางสถาบัน โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
จำนวนผู้ที่ได้รับฝึกอบรม		
- ฝึกแล้ว	60	100.00
- ยังไม่ได้เข้ารับการฝึก	-	-
ลักษณะอัญมณีที่เกษตรกรชอบ		
- อัญมณี	-	-
- อัญมณีเครื่อง	60	100.00
ดินที่จะนำมาทำอัญมณีได้จาก		
- ในหมู่บ้าน	60	100.00
- ขอได้ฟรี	-	-
- ต่างหมู่บ้านต่างอำเภอ	-	-
- ชื้อ	-	-
วัสดุสรรหาได้จาก		
- โรงสีในหมู่บ้าน	-	-
- โรงสีในอำเภอ	-	-
- ขอได้ฟรี	-	-
- ชื้อ	60	100.00
การขนส่งวัสดุให้		
- รถรับจ้าง	-	-
- รถส่วนตัว	-	-
- ยืมจากญาติพี่น้อง	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำไปเผยแพร่หรืออ้างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
การทำอิฐมือเป็นการค้าทำได้โดย		
- รวมกลุ่มกันทำ	54	90.00
- ให้นำทุนเป็นผู้ดำเนินงาน	6	100.00
การรวมกลุ่มกันทำหาเงินทุนได้จาก		
- ระดมจากสมาชิกในกลุ่ม	13	21.66
- กู้จากแหล่งเงินทุน	47	78.34
การทำอิฐมออยู่เป็นประโยชน์น้อย		
- ทุก ๆ คนในหมู่บ้าน	60	100.00
- เฉพาะบางคน	-	-
ปัจจุบันโครงการอิฐมออยู่		
- ผลิตแล้ว	60	100.00
- ยังไม่ได้ผลิต	-	-
สาเหตุที่โครงการล่าช้า		
- ขาดแคลนวัสดุ	7	11.67
- เกิดน้ำท่วมหรือฝนตก	11	18.33
- ชาวบ้านไม่ว่างงาน	42	70.00
ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินงาน		
- หลังการเพาะปลูก	-	-
- หลังฤดูเก็บเกี่ยว	60	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 3.33 ไม่ผ่านการฝึกอบรมของโครงการ และร้อยละ 36.67 ผ่านการฝึกอบรม ความสนใจเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาเกษตรกรร้อยละ 71.67 มีความสนใจมาก ร้อยละ 28.33 มีความสนใจปานกลาง

ความคิดเห็นที่จะนำมาประกอบเป็นอาชีพ ร้อยละ 53.33 เวลาที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 76.67 เข้าร่วมโครงการได้ปานกลาง และพวกที่เข้าร่วมโครงการทุกครั้งที่มีค่าเงินการ ร้อยละ 23.33 ประเภทเครื่องปั้นดินเผาที่เกษตรกรสนใจที่จะผลิต คือร้อยละ 51.67 อะไรก็ได้ ที่ตลาดมีความต้องการ และร้อยละ 36.67 สนใจที่จะผลิตของที่ระลึก และร้อยละ 11.66 สนใจที่จะผลิตของใช้ ตามลำดับ

การฝึกตนเองในการทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นรูปต่าง ๆ ร้อยละ 73.33 เคยฝึก และร้อยละ 26.67 ไม่เคยได้ฝึกเลย

ปัจจุบันโรงเรือนดินเผาสามารถใช้งานได้ ถ้าต่อเติมให้เสร็จเป็นความเห็นของเกษตรกร ร้อยละ 100

การทำความเจริญให้กับหมู่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 65.00 ทำความเจริญให้กับหมู่บ้านปานกลาง และร้อยละ 35.00 คิดว่าทำความเจริญให้กับหมู่บ้านมาก

เวลาที่เหมาะสมในการเข้าไปดำเนินโครงการ ร้อยละ 100.00 ให้ดำเนินการในช่วงหมดฤดูการผลิต

ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่อพยพออกไปทำงานทำนอกหมู่บ้าน ซึ่งเป็นช่วงเด็กวัยรุ่น โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่เน้นบุคคลเป้าหมายก็คือ พวกเด็กวัยรุ่น เมื่อผู้ดำเนินการเข้าไปดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ทำให้บุคคลเป้าหมายเกิดการแยกย้ายกันไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากเวลาว่างทั้งผู้รับ และผู้ให้ไม่ตรงกัน

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของสถาบัน โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านเคยได้ฝึกอบรมกับโครงการนี้บ้างหรือไม่		
- เคย	22	36.67
- ไม่เคย	38	63.33
ความสนใจเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา		
- มาก	43	71.67
- ปานกลาง	17	28.33
- น้อย	-	
ท่านคิดว่าสามารถนำมาประกอบอาชีพได้หรือไม่		
- ดีมาก	-	
- ดี	32	53.33
- ปานกลาง	28	46.67
- ไม่ได้	-	46.67
ท่านพอมีเวลาเข้าร่วมโครงการ		
- มาก	14	23.33
- ปานกลาง	46	76.67
- น้อย	-	76.67
ประเภทดินเผาที่ท่านคิดว่าน่าผลิต		
- ภาชนะของใช้	7	11.66
- ทองที่ระลึก	22	36.67
- อะไรก็ได้ที่ตลาดต้องการ	31	51.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านเคยฝึกตนเองในการปั้นเป็นรูปต่าง ๆ หรือไม่		
- ฝึก		73.33
- ไม่เคยฝึก		26.67
ปัจจุบันโรงเรียนที่จะทำเครื่องปั้นดินเผา		
- เริ่มก่อสร้าง		-
- กำลังดำเนินการ		-
- สามารถใช้งานได้	60	100.00
ท่านคิดว่าโครงการนี้สร้างความเจริญมาสู่หมู่บ้านท่านเพียงใด		
- มาก	21	35.00
- ปานกลาง	39	65.00
- น้อย		-
ท่านคิดว่าโครงการนี้จะดำเนินการช่วงใด		
- ช่วงฤดูการผลิต		-
- ช่วงเวลาไหนก็ได้		-
- ช่วงหมดฤดูการผลิต	60	60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

จากการศึกษา พบว่า การฝึกอบรมเกษตรกร ร้อยละ 90.00 ผ่านการอบรมการผลิตเชื้อเห็ด และเพาะเห็ดฟาง ร้อยละ 10.00 ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม

เกษตรกรร้อยละ 95 สนใจที่จะเพาะเห็ดฟางเป็นอาชีพเสริม และร้อยละ 5.00 ไม่สนใจ

ประเภทเห็ดร้อยละ 80.00 ชอบที่จะเพาะเห็ดฟาง ร้อยละ 11.67 ชอบที่จะเพาะเห็ดนางฟ้า และร้อยละ 8.33 ชอบที่จะเพาะเห็ดหูหนู

ความสนใจที่จะทำเชื้อเห็ดเพื่อการจำหน่าย เกษตรกรร้อยละ 65.00 มีความสนใจ และร้อยละ 35.00 ไม่สนใจ

ความสามารถในการขายเชื้อเห็ด เกษตรกรร้อยละ 51.67 ทำได้ปานกลางร้อยละ 36.67 ทำไม่ได้เลย และร้อยละ 11.66 ทำได้ดี

การส่งเสริมการเลี้ยงปลาของหมู่บ้าน ได้รับการแจกปลาไหล ปลาตะเพียน และปลาขี้สกเทศ ร้อยละ 100.00

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการเลี้ยงปลา เกษตรกรร้อยละ 71.67 ต้องการพันธุ์ปลาร้อยละ 21.66 ต้องการด้านเครื่องมืออุปกรณ์และร้อยละ 6.67 ต้องการการฝึกอบรม

ความคิดเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้โตเร็ว เกษตรกรร้อยละ 100.00 คิดว่าเกิดประโยชน์มาก และต้นไม้โตเร็วที่ปลูกไว้ริมหนองน้ำ เกษตรกรร้อยละ 100.00 ตอบว่าเจริญเติบโตดี

ความต้องการเกี่ยวกับการปลูกไม้ผล เกษตรกรร้อยละ 100.00 มีความต้องการปลูกพันธุ์ไม้ที่เกษตรกรได้รับ มะม่วง ทุเรียน มะพร้าว ฝรั่ง มะขามหวาน มะกอกน้ำ กัลยน้ำว่า และมะนาว เกษตรกรได้รับร้อยละ 100.00 พันธุ์ไม้ที่รับ ร้อยละ 48.33 ไม่มีปัญหาร้อยละ 26.67 ถูกรบกวน ร้อยละ 15.00 เจริญเติบโตไม่ได้ และร้อยละ 10.00 มีโรคและแมลงทำลาย

ความต้องการความช่วยเหลือเกษตรกรร้อยละ 100.00 มีความต้องการความช่วยเหลือด้านพืชพันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และเครื่องมืออุปกรณ์ ร้อยละ 71.66 ต้องการความช่วยเหลือด้านการฝึกอบรมเกษตรกรผสมผสานอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ทางการเกษตรจากโครงการ เกษตรกรร้อยละ 100.00 ได้รับความรู้ จาก การฝึกอบรมและการให้คำแนะนำ ร้อยละ 80.66 ได้จากเอกสาร ตำรา ร้อยละ 61.66 ได้ จาก วีดีโอ และร้อยละ 58.33 ได้จากการทัศนศึกษา

ร้อยละ 73.33 เกษตรกรชอบโครงการนี้มาก และร้อยละ 26.67 ชอบปานกลาง ความคิดของเกษตรกร ส่วนใหญ่คิดว่าโครงการนี้ เสร็จสิ้นโครงการไม่เรียบร้อย แล้ว ร้อยละ 53.33 และร้อยละ 46.67 คิดว่ากำลังดำเนินการอยู่

เกษตรกรได้รับแจกปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ผัก และเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ร้อยละ 100.00 ร้อยละ 91.66 ได้รับแจกยาฆ่าแมลง และร้อยละ 88.33 ได้รับแจกเชื้อเห็ด

ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน เกษตรกรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเกษตรกรได้รับแจกเป็นสิ่งของจากโครงการที่เด่นชัด และรวดเร็ว เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวัสดุอุปกรณ์ ที่เกษตรกรได้รับ ตลอดจนโครงการ ดำเนินการตามความต้องการของเกษตรกร อีกทั้งการเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งได้ ทำดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

**ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานทางสถาบัน โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการ
เกษตรของหมู่บ้าน**

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมการผลิตเชื้อเห็ดฟางมาบ้างหรือไม่		
- เคย	54	90.00
- ไม่เคย	6	10.00
ท่านสนใจในการเพาะเห็ดฟางเป็นอาชีพเสริมหรือไม่		
- สนใจ	57	95.00
- ไม่สนใจ	3	5.00
ท่านชอบที่จะเพาะเห็ดประเภทใด		
- เห็ดฟาง	48	80.00
- เห็ดหูหนู	5	8.33
- เห็ดนางรมนางฟ้า	7	11.67
ท่านสนใจทำเชื้อเห็ดเพื่อการจำหน่ายบ้างหรือไม่		
- สนใจ	39	65.00
- ไม่สนใจ	21	35.00
ท่านมีความสามารถเย็บเชื้อเพียงใด		
- ทำได้ดี	7	11.66
- ทำได้ปานกลาง	31	51.67
- ทำไม่ได้เลย	22	36.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
การส่งเสริมการเลี้ยงปลาทางหมู่บ้านได้รับแจก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ปลาชนิด	60	100.00
- ปลาตะเพียน	60	100.00
- ปลายี่สกเทศ	60	100.00
ท่านต้องการความช่วยเหลือด้านการเลี้ยงปลาด้านใด		
- ฝึกอบรม	4	6.67
- พันธุ์ปลา	43	71.67
- เครื่องมืออุปกรณ์	13	71.66
ท่านคิดว่าการปลูกต้นไม้โตเร็วจะมีประโยชน์หรือไม่		
- มีประโยชน์มาก	60	100.00
- ไม่ค่อยมีประโยชน์	-	100.00
ไม้โตเร็วที่ปลูกบริเวณลำห้วยเจริญเติบโตดีหรือไม่		
- ดีมาก	60	100.00
- ไม่ค่อยดี	-	-
ปัจจุบันท่านได้รับประโยชน์จากไม้โตเร็วหรือไม่		
- ยังไม่ได้รับ	-	100.00
- ได้รับแล้ว	-	-
ท่านต้องการปลูกไม้ผลหรือไม่		
- ต้องการ	60	100.00
- ไม่ต้องการ	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านได้รับแจกพันธุ์ไม้ผลอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- มะม่วง	60	100.00
- ขนุน	60	100.00
- มะพร้าว	60	100.00
- ไม้ตง	60	100.00
- ฝรั่ง	60	100.00
- มะขามหวาน	60	100.00
- มะกอกน้ำ	60	100.00
- กล้วยน้ำว้า	60	100.00
- มะนาว	60	100.00
ท่านเคยได้รับแจกวัสดุสิ่งใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ปุ๋ย	60	100.00
- ยาฆ่าแมลง	55	91.66
- เชื้อเห็ด	53	88.33
- เมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ	60	100.00
- เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน	60	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.00 ผ่านการฝึกอบรม ของโครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซม และการใช้เครื่องจักรกลเกษตร การเคยได้ใช้บริการของเกษตรกรกับโครงการนี้ เกษตรกรร้อยละ 85.00 เคยใช้บริการในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.67 เคยได้ใช้บริการมาก และร้อยละ 3.33 เคยได้ใช้บริการน้อย

ความช่วยเหลือของโครงการนี้ต่อเกษตรกร ร้อยละ 81.61 ได้รับการช่วยเหลือปานกลาง ร้อยละ 15.00 ได้รับการช่วยเหลือมาก และร้อยละ 3.33 เกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากโครงการนี้น้อย

การได้รับการเปลี่ยนอะไหล่ ส่วนมากร้อยละ 51.67 ได้รับการเปลี่ยนอะไหล่ปานกลาง ร้อยละ 23.33 ได้รับการเปลี่ยนอะไหล่จากโครงการ และร้อยละ 8.33 ได้รับการเปลี่ยนอะไหล่จากโครงการนี้น้อยหรือไม่เคยเลย

การใช้สื่อในการให้ความรู้แก่เกษตรกร ร้อยละ 65.00 นำความรู้จากสื่อไปใช้ได้ปานกลาง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 35.00 นำความรู้จากสื่อมาใช้ได้น้อย และเกษตรกรร้อยละ 25.00 ไม่เคยนำความรู้จากสื่อมาใช้เลย

การใช้บริการฟาลาอีसानเขียว ร้อยละ 55.00 ได้ใช้บริการปานกลาง ร้อยละ 35.00 ใช้บริการน้อยและพวกที่เกษตรกรที่ใช้บริการค่าลงอีสานเขียวมากที่สุด ร้อยละ 20.00

ความต้องการของเกษตรกร ร้อยละ 100 ต้องการอยากให้โครงการนี้ดำเนินต่อไปอีก ความชอบของเกษตรกร ร้อยละ 55.00 ชอบโครงการนี้ปานกลาง และร้อยละ 45 ชอบโครงการนี้มาก

เวลาเข้าร่วมโครงการเกษตรกรร้อยละ 60.00 มีเวลาเข้าร่วมโครงการนี้ปานกลาง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 35 มีเวลาเข้าร่วมโครงการนี้มาก และร้อยละ 5 มีเวลาเข้าร่วมโครงการนี้น้อย

การใช้บริการเกษตรกรร้อยละ 100 ได้รับแจกเอกสารและได้ใช้บริการปாய์โครงการอีสานเขียวเกษตรกรร้อยละ 86.66 ที่ได้ใช้บริการต้นไม้สาธิต ร้อยละ 83.33 ได้รับการขุดลอกคูระบายน้ำ ร้อยละ 63.33 ได้ใช้บริการรถไถเดินตาม ร้อยละ 58.33 ได้ใช้บริการเครื่องสูบน้ำ ร้อยละ 53.33 ได้ใช้บริการเครื่องฉีดยาแบบส่นพวยหลัง ร้อยละ 20.00 ได้ใช้บริการเครื่องมือซ่อมแซมร้อยละ 6.66 ได้รับการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด และร้อยละ 5.00 ได้รับการซ่อมแซมเครื่องเสียงที่ชำรุด

จะเห็นได้ว่า โครงการนี้เกษตรกรให้ความสนใจ เพราะการดำเนินงานตรงกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรอาจจะให้ดำเนินการต่อไปอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซม และใช้เครื่องจักรกลเกษตร

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมโครงการนี้หรือไม่		
- เคย	60	100.00
- ไม่เคย	-	-
ท่านเคยใช้บริการโครงการนี้หรือไม่		
- มาก	7	11.67
- ปานกลาง	51	85.00
- น้อย	2	3.33
- ไม่เคย	-	-
โครงการนี้ได้ช่วยเหลือนานานเพียงใด		
- มาก	9	15.00
- ปานกลาง	29	81.33
- น้อย	2	3.33
- ไม่เคย	-	-
ท่านเคยได้รับการเปลี่ยนอะไหล่เครื่องมือมากน้อยเพียงใด		
- มาก	14	23.33
- ปานกลาง	31	51.67
- น้อย	5	8.33
- ไม่เคย	10	16.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านได้นำความรู้จากสื่อ ไปใช้มากน้อยเพียงใด		
- มาก	3	5.00
- ปานกลาง	39	65.00
- น้อย	21	35.00
- ไม่เคย	15	25.00
ท่านเคยใช้บริการศาลาสีสาน เขียวมากน้อยเพียงใด		
- มาก	12	20.00
- ปานกลาง	33	85.00
- น้อย	21	35.00
- ไม่เคย	-	-
ท่านต้องการให้ศาลาสีสาน เขียวปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือไม่		
- ต้องการ	60	100.00
- ไม่ต้องการ	-	-
ท่านต้องการให้โครงการนี้ดำเนินการช่วงใด		
- ช่วงฤดูการผลิต	-	-
- ช่วงหมดฤดูการผลิต	60	100.00
- ช่วงไหนก็ได้	-	-
ท่านต้องการให้โครงการนี้ดำเนินการในเรื่องใดบ้างต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- วิธีการใช้และซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องจักรกลเกษตร 17		28.33
- การประยุกต์ใช้เครื่องมือเครื่องจักรกลเกษตร	21	35.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
- ออกไปทัศนศึกษาหรือดูงานนอกสถานที่	16	26.67
- หาแหล่งน้ำหรือเจาะบ่อนบาดาล	60	100.00
ท่านคิดว่าผู้ดำเนินการโครงการนี้ใช้เวลาให้ท่านเพียงพอหรือไม่		
- เพียงพอแล้ว		
- ยังไม่เพียงพอ		
ท่านชอบโครงการนี้มากน้อยเพียงใด		
- มาก	27	45.00
- ปานกลาง	33	55.00
- ไม่ชอบเลย	-	-
ท่านมีเวลาให้กับโครงการนี้มากน้อยเพียงใด		
- มาก	21	35.00
- ปานกลาง	36	60.00
- น้อย	3	5.00
ท่านเคยใช้บริการสิ่งใดบ้างของโครงการนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- เครื่องพ่นยาแบบสพายหลัง	32	53.3
- รถไถเดินทาง	38	63.33
- การซ่อมเครื่องเสียงที่ชำรุด	3	5.00
- ป้ายโครงการอีสานเขียวของ สจล.	60	100.00
- ชุดลอกคลองระบายน้ำ	44	73.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
- เครื่องมือซ่อมแซม	12	20.00
- เอกสารที่แจก	60	100.00
- เครื่องสูบน้ำ	35	58.33
- ต้นไม้สาธิตหมูบ้าน	52	86.66
- การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด	4	6.66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมมีเพียง 1 ราย ความรู้ที่ได้รับคือรู้จักต้นว่านหางจระเข้ ในระดับปานกลาง (รู้บ้าง) จำนวนต้นว่านหางจระเข้ ที่ได้รับแจกไปนั้น จำนวน 1,500 ต้น เวลาในการเข้าร่วมโครงการปานกลาง เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรกรต่างประเทศเพื่อบริโภค เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนี้ชอบโครงการนี้มาก ปัจจุบันโครงการนี้มีปัญหา เช่น สภาพดินไม่เหมาะสมและเกษตรกรขาดการดูแลเอาใจใส่ และเกษตรกรยังไม่รู้จักวิธีแปรรูปว่านหางจระเข้เพื่อบริโภค

ซึ่งจะเห็นได้ว่า โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ มีปัญหาเพราะการเลี้ยงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่ได้เท่าที่ควร การจัดการสถานที่ในการปลูกก็ไม่เหมาะสม ช่วงเวลาในการเข้าไปดำเนินการไม่เหมาะสม อีกทั้งผู้ดำเนินการ ขาดการนิเทศหรือขาดการติดตามผล

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 1)	ร้อยละ
ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับว่านหางจระเข้มาบ้างหรือไม่		
- เคย	-	-
- ไม่เคย	1	100
ท่านรู้จักว่านหางจระเข้เพียงใด		
- รู้บ้าง	1	100.00
- ได้ยินแต่ชื่อ	-	-
- ไม่รู้จักเลย	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 1)	ร้อยละ
ที่บ้านท่านปลูกว่าหนทางจะเข้าบ้างหรือไม่		
- ไม่ได้ปลูก	-	-
- ปลูก	1	100.00
ท่านเคยได้รับแจกต้นว่าหนทางจะเข้ามาบ้างหรือไม่		
- ไม่เคย	-	-
- เคย จำนวน 1,500 ต้น	1	100.00
ท่านมีเวลาเข้าร่วมโครงการมีมากเพียงใด		
- มาก	-	-
- ปานกลาง	1	100.00
- น้อย	-	-
บ้านท่านปลูกว่าหนทางจะเข้าชนิดใด		
- สมุนไพร	-	-
- ไม้ประดับ	1	100.00
ท่านชอบโครงการนี้มากน้อยเพียงใด		
- ชอบมาก	1	100.00
- ปานกลาง	-	-
- ชอบน้อย	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการสาธิตและฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลิตผลเกษตร

จากการการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.00 ผ่านการฝึกอบรมแล้วจากการ
เก็บรวบรวมข้อมูล แม่บ้านเกษตรกร

เกษตรกรร้อยละ 100.00 สามารถทำการแปรรูปผลิตผลเกษตรได้แล้ว

เกษตรกรร้อยละ 100.00 ได้ทดลองแปรรูปผลิตผลเกษตร

วัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปเกษตรกรร้อยละ 61.67 คิดว่ามีเพียงพอภายในหมู่บ้าน
และเกษตรกรร้อยละ 38.33 คิดว่าภายในหมู่บ้าน มีวัตถุดิบในการแปรรูปน้อย

เวลาเกษตรกรร้อยละ 51.67 มีเวลาให้กับโครงการปานกลางร้อยละ 36.67
และมีเวลาน้อยในการเข้าร่วมโครงการร้อยละ 11.66

เวลาผู้รับผิดชอบโครงการ ร้อยละ 51.67 คิดว่าผู้ดำเนินโครงการมีเวลาให้กับ
โครงการมาก ร้อยละ 48.33 และที่เหลือคิดว่าผู้นำเห็นโครงการมีเวลาปานกลาง

การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 36.67 ไปทัศนศึกษา
น้อย ร้อยละ 35.00 ไปทัศนศึกษาทั้งโครงการปานกลางร้อยละ 21.67 ไม่เคยไปร่วมเลย ร้อย
ละ 6.66 ไปทัศนศึกษาทุกครั้งทั้งโครงการนี้จัด

ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรร้อยละ 70.00 คิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์
มากร้อยละ 30.00 คิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์ปานกลาง

ความสนใจในการแปรรูปเกษตรกรร้อยละ 80.00 ชอบนำพริกนรก ร้อยละ 55.00
ข้าวเกรียบมะละกอ ซอสมะขามแก้ว ร้อยละ 51.66 มะม่วงแช่อิ่มร้อยละ 48.33 กัวลิสงเคลือบ
และหมูหวาน ร้อยละ 41.66 ชอบข้าวเกรียบ ร้อยละ 35.00 กล้วยหวาน ร้อยละ 28.33
ซอสมะเขือเทศ และร้อยละ 20.00 นำมะขามเข้มกิน

เกษตรกรคิดว่าโครงการนี้ดำเนินการคือ สามารถที่จะแปรรูปได้แล้ว

ช่วงเวลาเกษตรกรร้อยละ 100.00 มีเวลามากในช่วงหมดฤดูกาลผลิต

สื่อที่เกษตรกรส่วนใหญ่ชอบและสามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง คือการสาธิตและ
การได้ลงมือปฏิบัติ

จะเห็นได้ว่า โครงการนี้ผู้ที่สนใจคือแม่บ้านเกษตรกรการดำเนินงานสามารถแปรรูป
ได้แล้วแต่ก็นับว่ายังไม่ได้พอสมควร เพราะบ้านเกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่ม เพื่อที่จะระดมปัจจัย
ในการผลิต และได้ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายต่อไป

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานของ โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลิตผล เกษตร

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ทำหรือแม่บ้านของท่าน เข้ารับการฝึกอบรม โครงการนี้หรือยัง		
- ผ่านแล้ว	60	100.00
- ยัง	-	-
ถ้าท่านผ่านการฝึกอบรมแล้วท่านสามารถทำการแปรรูปผลิตผลเหล่านี้ได้หรือไม่		
- ได้	60	100.00
- ไม่ได้	-	-
ท่านได้ทดลองแปรรูปผลิตผลเอง เพื่อบริโภคหรือจำหน่ายหรือยัง		
- เคย	60	100.00
- ยังไม่เคย	-	-
ท่านคิดว่าในหมู่บ้านของท่านมีวัตถุดิบในการแปรรูปเพียงใด		
- มีมาก	-	-
- ปานกลาง	37	61.67
- น้อย	23	38.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ทำนมีเวลาในการร่วมโครงการนี้เพียงใด		
- มาก	22	36.67
- ปานกลาง	31	51.67
- น้อย	7	11.66
ทำนคิดว่าผู้ดำเนินโครงการมีเวลาให้ทำนเพียงใด		
- มาก	31	51.67
- ปานกลาง	29	48.33
- น้อย	-	-
ทำนเคยได้ทัศนศึกษาออกสถานที่กับโครงการนี้เพียงใด		
- มาก	4	6.66
- ปานกลาง	21	35.00
- น้อย	22	36.67
- ไม่เคย	13	21.67
ทำนคิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อทำนและหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด		
- มาก	42	70.00
- ปานกลาง	18	30.00
- น้อย	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 60)	ร้อยละ
ท่านสนใจแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมเพื่อบริโภคหรือจำหน่ายในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- กล้วยกวน	21	35.00
- ข้าวเกรียบ	25	41.66
- ข้าวเกรียบมะละกอ	33	55.00
- น้ำมะขามเข้มข้น	12	20.00
- มะม่วงแช่อิ่ม	31	51.66
- ถั่วลิสงเคลือบ	29	48.33
- มะขามแก้ว	32	53.33
- ซอสมะละกอ	17	28.33
- หมกหวาน	29	48.33
- น้ำพริกนรก	48	80.00
ท่านและแม่บ้านของท่านชอบโครงการนี้ มากเพียงใด		
- มาก	44	73.33
- ปานกลาง	16	26.67
- น้อย	-	-
ท่านคิดว่าโครงการนี้ดำเนินการไปถึงไหนแล้ว		
- กำลังดำเนินการ	-	-
- สามารถแปรรูปได้แล้วเป็นส่วนใหญ่	60	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 ประเมินผู้นำเกษตรกร

ผลการดำเนินงานของทางสถาบัน	จำนวน (N = 15)	ร้อยละ
ท่านเคยเข้าร่วมกับโครงการได้บ้าง	ก. ข. ค. ง.	100
ท่านคิดว่าโครงการใดทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้านมากที่สุด	ก. ข. ค.	100
ท่านคิดว่าโครงการใดที่ลูกบ้านท่าน เข้าร่วมมากที่สุด	ก. ค.	100
โครงการใดบ้างที่ท่านอยากจะได้ดำเนินการต่อไปอีก	ก. ข. ค. ง. จ.	100
โครงการใดที่ท่านคิดว่าตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด	ก. ข. ค.	100
โครงการใดที่ท่านคิดว่าดำเนินการตรงกับช่วงที่ท่านมีเวลามากที่สุด	ค. ง. จ.	100
โครงการใดที่ผู้ดำเนินงานไม่มาปฏิบัติหรือมาเผลยที่สุด	ข. จ.	100
โครงการใดที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับดำเนินงานในหมู่บ้านท่าน	ก. ค.	100
โครงการที่ทาง สจล. ดำเนินการอยู่กับหน่วยงานอื่น ๆ ท่านคิดว่าท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์กับส่วนใดมากกว่า		
- ทาง สจล.	15	100.00
- หน่วยงานอื่น ๆ	-	-

- * หมายเหตุ ก. โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี
 ข. โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
 ค. โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน
 ง. โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร
 จ. โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)
 ฉ. โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลิตผลเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 8 พบว่า เกษตรกรผู้นำได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

โครงการที่มีประโยชน์ต่อหมู่บ้านมากที่สุด คือ โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา และโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

โครงการที่ลูกบ้านเข้าร่วมมากที่สุด คือ โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี และโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

โครงการที่เกษตรกรผู้นำอยากให้มีการดำเนินการต่อไปอีก คือ โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและใช้เครื่องจักรกลเกษตรและโครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลผลิตเกษตร

โครงการที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรผู้นำคือ โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา และโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

โครงการที่ดำเนินการช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน และโครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

โครงการที่ผู้ดำเนินงานไม่มาปฏิบัติงาน หรือมาปฏิบัติงานน้อยครั้ง คือ โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ และโครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

โครงการที่เกษตรกรผู้นำคิดว่า เหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินงานในหมู่บ้านคือ โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี และโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

การได้รับประโยชน์จากโครงการเกษตรกรผู้นำร้อยละ 100.00 ได้รับประโยชน์จากโครงการของทาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า โครงการอุตสาหกรรมอัญมณี และโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการพัฒนาเกษตรของหมู่บ้าน เกษตรกรให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมมากที่สุด และเกิดประโยชน์ ต่อการเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา โครงการบริการ บำรุงรักษาซ่อมแซม และการใช้เครื่องจักรกลเกษตร โครงการสาธิตฝึกอบรม การแปรรูปและ ถนอมผลิตผลเกษตร และโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ประเมินผลกับเกษตรกรทั่วไป

จากการศึกษาสรุปได้ว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอีสานเขียว พระจอมเกล้าลาดกระบัง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คือ ประมาณร้อยละ 76.67 มีอายุเฉลี่ย 39.71 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คือ ร้อยละ 75.00 สมาชิกในครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 521 คน และส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 4-5 คน ร้อยละ 45.00 อาชีพหลักของเกษตรกรส่วนใหญ่ ทำนา และอาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร คือ 33,900 บาทต่อปี ลักษณะการถือครองที่ดิน คือ เฉลี่ย ครอบครัวละ 22.01 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 76.66 นิยมเลี้ยงกระบือ และเกษตรกรส่วนใหญ่ มีหนี้สินคือ ร้อยละ 63.35 โดยจะกู้จากเพื่อนบ้าน

การดำเนินงานของโครงการอุตสาหกรรมอัญมณี เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผ่านการฝึกอบรมแล้ว คือร้อยละ 100.00 โรงเรียนวิสต์และอุปกรณ์ที่พร้อมจะดำเนินงาน ตลอดจนโครงการสามารถดำเนินการผลิตได้แล้ว แต่การดำเนินงานไม่ได้ผลมากนัก เพราะเกษตรกรขาดการรวมกลุ่มกันดำเนินงาน เพื่อที่จะระดมทุนและกำลังคนในการดำเนินงาน และยังขาดปัจจัยด้านอื่นๆ อีก เช่น การตลาด และการขนส่งพวกวิสต์

การดำเนินโครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม คือร้อยละ 63.33 เกษตรกรส่วนใหญ่สนใจที่จะทำการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพรอง แต่การดำเนินงาน ไม่ได้รับผลเท่าที่ควร เพราะผู้รับผิดชอบโครงการมีเวลาให้กับเกษตรกรน้อยเกินไป และผู้เข้าร่วมโครงการก็มีเวลาว่าง ไม่ตรงกับผู้ดำเนินโครงการว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การดำเนินโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 100.00 ผ่านการฝึกอบรม และให้ความสนใจมากเป็นพิเศษเพราะ เกษตรกร ได้รับผลประโยชน์ จากโครงการที่เด่นชัด และรวมถึงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และวัสดุอุปกรณ์ โครงการนี้อยู่ในความต้องการของเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนการนิเทศงานของผู้รับผิดชอบ โครงการ

การดำเนินโครงการบริการบำรุงรักษา ซ่อมแซม และการใช้เครื่องจักรกลเกษตร ได้รับความสนใจจากเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ การดำเนินงานเป็นการดำเนินงานที่ดี เช่น ใช้บริการรถ ไถเดินตาม เกษตรกรจำนวนมากอยากให้มีการดำเนินงานต่อไปอีก

การดำเนินงานโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1 ราย การปฏิบัติงาน มีปัญหา เพราะการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่ได้ เกษตรกรไม่มีความรู้เท่าที่ควร ตลอดจนการจัดหา สถานที่ในการดำเนินงาน และการเอาใจใส่ของเกษตรกร อีกทั้ง การขาดการติดตามนิเทศงานของผู้ดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการสาธิต ฝึกอบรม การแปรรูป และถนอมผลิตผลเกษตร แม้บ้าน เกษตรกรได้ให้ความสนใจพอสมควรในการดำเนินงานส่วนใหญ่ สามารถที่จะผลิตเพื่อบริโภคและ การจำหน่ายได้แล้ว แต่การดำเนินงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะแม้บ้านเกษตรกรขาดการรวม กลุ่มเพื่อที่จะระดมหรือจัดหาทุนในการดำเนินงาน และยังขาดปัจจัย บางอย่างสนับสนุน เช่น ด้าน การตลาดเพื่อจำหน่าย

การประเมินผลกับผู้นำเกษตรกร

การดำเนินงานโครงการอุตสาหกรรมอัญมณีและโครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน ได้รับความสนใจจากเกษตรกรมากที่สุด เกิดประโยชน์ต่อ เกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือ โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา โครงการบริการบำรุง รักษา ซ่อมแซม และการใช้เครื่องจักรกลเกษตร โครงการสาธิต ฝึกอบรม การแปรรูป และ ถนอมผลิตผลเกษตร และโครงการปลูกพืชเสริมรายได้ ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงการอีสานเขียว ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเป็นโครงการรวม ที่ตำบลประทัดบุ อำเภอบระโคนาสาย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับปรุงการวางแผนและการดำเนินการพัฒนา กับเกษตรกร ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อบุคคลเป้าหมายให้มากที่สุดต่อไป ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. การวางแผนโครงการ ยังขาดการประเมินผลเบื้องต้น ซึ่งเป็น การประเมินผลขั้นแรกก่อนที่จะเข้าไปดำเนินการโครงการ เช่น โครงการปลูกพืชเสริมรายได้
2. การวางแผนโครงการ ที่จะเข้าไปดำเนินการในหมู่บ้าน จะต้องดำเนินการตามลำดับความสำคัญ ของปัญหาในหมู่บ้านนั้น เช่น ควรจะนำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเข้าดำเนินการก่อน เพื่อที่จะให้ชุมชนนั้น มีปัจจัยพื้นฐานในการรองรับโครงการอื่น ๆ ต่อไป
3. โครงการทุกโครงการ ควรที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มกัน
4. วิธีการดำเนินงาน ควรที่จะประเมินผล ขณะดำเนินการโครงการอยู่ด้วย หากเกิดโครงการนั้น ชาวบ้านไม่ให้ความสนใจ ควรที่จะยกเลิกโครงการ หรือเป็นการให้คำปรึกษาในปัญหาต่าง ๆ
5. การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ควรที่จะมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง และทันต่อเวลา เช่น ผู้ดำเนินการจะต้องมีการแจ้งให้ผู้ร่วมโครงการทราบก่อนล่วงหน้าหลายๆ วัน เพื่อให้เกษตรกรจะได้ทำตัวให้ว่างจากการงานได้
6. ผู้ดำเนินโครงการจะต้องมีจรรยาบรรณที่พัฒนา คือ ไม่ควรที่จะลำเอียงกับเกษตรกรกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น
7. การวางแผนควรที่จะสามารถให้มีการประเมินได้ด้วย
8. ในการประเมินผลโครงการควรที่จะหลีกเลี่ยงให้ผู้รับผิดชอบโครงการมีส่วนร่วมในการออกแบบสอบถาม

๑. การดำเนินงานโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ ควรที่จะดำเนินกิจกรรมตามแผนหรือตารางปฏิบัติที่ผู้รับผิดชอบโครงการเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- นำชัย ทูลพล. 2530. การวางแผนและการประเมินผลโครงการส่งเสริม. ฝ่ายการผลิตตำรา
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, เชียงใหม่. 237 น.
- _____ . 2532 ความเชี่ยวชาญของอีสานเขียว. สำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด, กรุงเทพฯ.
103 น.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2531. การประเมินผลโครงการทางทฤษฎีและการปฏิบัติ. นีเอลิฟวิง
จำกัด. กรุงเทพฯ. 147 น.
- สมนึก ชูวิเชียร และคณะ. 2533. บุรีรัมย์ 33. อุษาการพิมพ์, บุรีรัมย์. 33 น.
- สำนักงานเกษตรอำเภอประโคนชัย. 2535. หมู่บ้านประจักษ์. (อัดสำเนา).
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2534. รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการมหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีงบประมาณ
2534. (อัดสำเนา).
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2534. โครงการรวมสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (อัดสำเนา).
- จดหมายข่าวพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2534. โครงการหมู่บ้านอีสานเขียว-พระจอม-
เกล้าลาดกระบัง. ปีที่ 8 ฉบับที่ 170 มิถุนายน 2534 : 1-416.
- ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล. 2532. อีสานเขียว. โรงพิมพ์กองเผยแพร่. กรุงเทพฯ. 52 น.
- _____ . 2534. โครงการรวมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง.
(โรเนียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การประเมินผลโครงการอีสานเขียว (โครงการรวม) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า-
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ในช่อง ( ) ตามที่เป็นจริงและกรอกข้อความที่เป็นจริง
ลงในช่องว่างที่กำหนด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

นาย นางสาว นาง.....นามสกุล.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบลประทัดบุ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

1. อายุ.....ปี
2. วุฒิทางการศึกษา.....
3. ศาสนา
( ) พุทธ ( ) คริสต์ ( ) อิสลาม ( ) อื่นๆ .....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว หญิง.....คน ชาย.....คน
5. อาชีพหลัก
( ) รับราชการ รายได้.....บาท/ปี
( ) ทำไร่ รายได้.....บาท/ปี
( ) ทำนา รายได้.....บาท/ปี
( ) ทำสวน รายได้.....บาท/ปี
( ) เลี้ยงสัตว์ รายได้.....บาท/ปี
( ) รับจ้าง รายได้.....บาท/ปี
( ) ค้าขาย รายได้.....บาท/ปี
6. ภายในครอบครัวของท่านมีการอพยพไปทำงานทำนอกหมู่บ้านหรือไม่
( ) ไม่มี ( ) มี จำนวนหญิง.....คน ชาย.....คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. จากข้อที่ 6 หากมีการไปทำงานที่อื่นทำ
 ไปตลอด ไปเฉพาะช่วงที่ว่างงาน
8. อาชีพรอง
 ทำนา รายได้.....บาท/ปี
 ทำไร่ รายได้.....บาท/ปี
 ทำสวน รายได้.....บาท/ปี
 เลี้ยงสัตว์ รายได้.....บาท/ปี
 รับจ้าง รายได้.....บาท/ปี
 ค้าขาย รายได้.....บาท/ปี
 ไม่มี
9. จำนวนสัตว์เลี้ยงในบ้านทำน
 วัว จำนวน.....ตัว ไก่ จำนวน.....ตัว
 ควาย จำนวน.....ตัว เป็ด จำนวน.....ตัว
 สุนัข จำนวน.....ตัว อื่นๆ.....
10. สัตว์เลี้ยงในบ้านทำนได้ขายบ้างหรือไม่ในแต่ละปี
 ไม่ได้ขาย ขาย มีรายได้.....บาท/ปี
11. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อปีประมาณ.....บาท
12. ภาวะหนี้สิน
 ไม่มีหนี้สิน มีหนี้สิน จำนวน.....บาท/ปี
13. กรณีที่มีหนี้สิน (จากข้อ 12) ท่านกู้ยืมมาจากแหล่งใด
 เพื่อนบ้าน ญาติ ธ.ก.ส.
 สหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ อื่น ๆ.....
14. ลักษณะหนี้ที่ถือครองทำการเกษตรของท่าน.....ไร่
 ถือครองเป็นของตนเอง จำนวน.....ไร่
 เช่า จำนวน.....ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ท่านได้รับมาก (โดยใส่หมายเลขตามลำดับความสำคัญ)
- ( ) เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ( ) เพื่อนบ้าน ( ) โกรท์คัม
- ( ) ผู้นำท้องถิ่น (ผู้ใหญ่, กำนัน) ( ) วิทยุ ( ) หนังสือพิมพ์
- ( ) หัวหน้าโครงการจากทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
16. ท่านและสมาชิกภายในครอบครัวของท่านเคยเข้าร่วมกับโครงการใดบ้างที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ( ) โครงการอริสมณู ( ) โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา
- ( ) โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน
- ( ) โครงการบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องจักรกลเกษตร
- ( ) โครงการปลูกพืชเสริมรายได้
- ( ) โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลผลิตเกษตร
17. เครื่องจักรกลเกษตร เครื่องมือและเครื่องใช้ที่ท่านมีอยู่
- ( ) รถไถเดินตาม ( ) เครื่องสูบน้ำ
- ( ) เครื่องฉีดยาฆ่าแมลงแบบถังโยก ( ) ที่ฉีดยาฆ่าแมลงแบบสายสูบ
- ( ) อื่น ๆ ระบุ.....
- .....
- .....
- .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบัน

1. โครงการอุตสาหกรรมอิสลาม

1. ท่านได้รับการฝึกอบรมการทำอิฐหรือไม่

☐ ฝึกแล้ว	☐ ยังไม่ได้เข้ารับการฝึก
----------------------------------	---
2. ระหว่างอิฐมอญที่ทำด้วยมือกับอิฐที่ทำด้วยเครื่องท่านคิดว่าท่านชอบทำอิฐประเภทใด

☐ อิฐมือ	☐ อิฐเครื่อง
---------------------------------	-------------------------------------
3. ระหว่างอิฐมอญกับอิฐบล็อกซีเมนต์ ท่านคิดว่าอย่างไรดีกว่ากันในการนำไปสร้างบ้านหรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

☐ อิฐมอญ	☐ อิฐบล็อก
---------------------------------	-----------------------------------
4. ดินที่จะนำมาใช้ทำอิฐท่านสามารถหาได้จาก

☐ ในหมู่บ้าน	☐ ต่างหมู่บ้าน, ต่างอำเภอ
☐ ขอบได้ฟรี	☐ ซื้อในราคา.....บาท
5. วัสดุผสม เช่น แกลบ ท่านคิดว่าสามารถหาได้จาก

☐ โรงสีในหมู่บ้าน	☐ โรงสีในอำเภอ
☐ ขอบได้ฟรี	☐ ซื้อในราคา.....บาท
6. การขนส่งวัสดุ เช่น ดิน, แกลบ โดยใช้

☐ รถรับจ้าง	☐ ยืมจากญาติพี่น้อง	☐ รถส่วนตัว
------------------------------------	--	------------------------------------
7. การทำอิฐเพื่อการค้า ท่านคิดว่าจะทำโดย

☐ รวมกลุ่มกันทำ	☐ ให้มีนายทุนเป็นผู้ดำเนินงานท่านเป็นผู้รับจ้าง
--	--
8. ในกรณีที่รวมกลุ่มกันทำทุนที่จะใช้ในการดำเนินงานท่านหาได้จากแหล่งใด

☐ ระดมจากสมาชิกในกลุ่ม	☐ กู้จากแหล่งเงินทุน
---	---
9. การทำอิฐมอญ ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ได้รับจะเกิดกับ

☐ ทุก ๆ คนในหมู่บ้าน	☐ เฉพาะบางคน
---	-------------------------------------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ปัจจุบันโครงการอัฐมอญ ได้มีการเริ่มผลิตอัฐแล้วหรือยัง
 ผลิตแล้ว ยังไม่ได้ผลิต
11. สาเหตุที่โครงการนี้ล่าช้า ท่านคิดว่ามาจากส่วนใด
 วัสดุขาดแคลน ชาวบ้านไม่ว่างงาน
 เกิดน้ำท่วมหรือฝนตก อื่น ๆ ระบุ.....
12. ช่วงเวลาใดที่เหมาะสมในการเข้าทำโครงการนี้
 หลังฤดูกาลเพาะปลูก หลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว ไม่จำกัด
13. ท่านให้ความร่วมมือกับโครงการนี้มากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
14. ขณะนี้โรงเรียนปฏิบัติการค้าเนินการไปแล้วถึงไหน
 เริ่มดำเนินการ กำลังดำเนินการ ทดลองใช้งานได้แล้ว
15. ท่านเคยทำอัฐมอญกับโครงการนี้มาแล้วจำนวน.....ครั้ง
16. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนี้เพิ่มเติม.....
 .....
 .....
 .....

2. โครงการอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

1. ท่านเคยผ่านการฝึกอบรมการทำเครื่องปั้นดินเผาบ้างหรือไม่
 เคย ไม่เคย
2. ท่านมีความสนใจเกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผาเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
3. ท่านคิดว่าเครื่องปั้นดินเผาสามารถทำให้ผู้สนใจนำเอามาประกอบอาชีพหรือทำให้มีรายได้เสริมได้
 ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ได้เลย
4. ท่านพอมีเวลาเข้าร่วมกับโครงการนี้ได้เพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
5. ประเภทของเครื่องปั้นดินเผาที่ท่านคิดว่าน่าจะทำการผลิตคือ
 ภาชนะของใช้ ของที่ระลึก อะไรก็ได้ที่ตลาดกำลังต้องการ
6. ผู้ดำเนินโครงการนี้มีเวลาให้กับท่านมากเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
7. ท่านได้ฝึกตนเองในกาารปั้นดินเป็นรูปต่าง ๆ บ้างหรือไม่
 ฝึก ไม่ได้ฝึก
8. ปัจจุบันนี้โรงเรือนที่จะทำเครื่องปั้นดินเผาดำเนินการไปแล้วถึงไหน
 เริ่มก่อสร้าง กำลังดำเนินการ สามารถใช้งานได้
9. ท่านคิดว่าโครงการนี้สามารถทำความเจริญให้แก่หมู่บ้านมากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
10. ท่านคิดว่าโครงการนี้ควรจะให้มีการดำเนินการในช่วงไหน
 ช่วงฤดูการผลิต ช่วงไหนก็ได้ ช่วงหมดฤดูกาลผลิต
11. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการดำเนินการของโครงการนี้.....
 .....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โครงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน

1. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมการผลิตเชื้อเห็ดและเพาะเห็ดฟางมาบ้างหรือไม่
 เคย ไม่เคย
2. ท่านให้ความสนใจในด้านการเพาะเห็ดเป็นอาชีพเสริมหรือไม่
 สนใจ ไม่สนใจ
3. ท่านชอบที่จะเพาะเห็ดชนิดใด
 เห็ดฟาง เห็ดนางรมนางฟ้า
 เห็ดหูหนู เห็ดอื่น ๆ ระบุ.....
4. ท่านสนใจทำเชื้อเห็ดเพื่อการจำหน่ายหรือไม่
 สนใจ ไม่สนใจ
5. ท่านมีความสามารถเย็บเชื้อเพียงใด
 ทำได้ดี ทำได้ปานกลาง ทำไม่ได้เลย
6. การส่งเสริมการเลี้ยงปลาทางหมู่บ้านได้รับแจกพันธุ์ปลาชนิดใดบ้าง
 ปลานิล ปลาตะเพียน ปลายี่สกเทศ
 อื่น ๆ ระบุ.....
7. ท่านต้องการความช่วยเหลือด้านการเลี้ยงปลาชนิดใด
 ควรฝึกอบรม พันธุ์ปลา เครื่องมืออุปกรณ์
 อื่น ๆ ระบุ.....
8. ท่านคิดว่าการปลูกไม้โตเร็วจะเกิดประโยชน์หรือไม่
 มีประโยชน์มาก ไม่ค่อยมีประโยชน์
9. ไม้โตเร็วที่ปลูกบริเวณลำห้วยเจริญเติบโตดีหรือไม่
 ดีมาก ไม่ค่อยดีเนื่องจาก.....
10. ปัจจุบันนี้ท่านได้รับประโยชน์จากไม้โตเร็วแล้วหรือไม่
 ยังไม่ได้รับ ได้รับแล้วคือ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ท่านต้องการปลูกไม้ผลหรือไม่
 ต้องการ ไม่ต้องการ
12. ท่านได้รับแจกพันธุ์ไม้ผลอะไรบ้าง
 มะม่วง มะขามหวาน
 ทน มะกอกน้ำ
 มะพร้าว กัลยน้ำว่า
 ไม้ตง มะนาว
 ฝรั่ง อื่น ๆ ระบุ.....
13. ปัจจุบันพันธุ์ไม้ที่ได้รับไปปลูก มีปัญหาในด้านใดบ้าง
 การเจริญไม่ดี มีโรคและแมลงทำลาย
 ถูกน้ำท่วม ไม่มีปัญหา
14. ท่านต้องการความช่วยเหลือในด้านใดอีก
 พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์
 ปุ๋ย-ยา การฝึกอบรมเกษตรกรผสมผสาน
15. ท่านได้รับความรู้ทางการเกษตรจากโครงการนี้อย่างไรบ้าง
 การฝึกอบรม, การให้คำแนะนำ เอกสาร, ตำรา
 วิทยุ การทัศนศึกษา
 อื่น ๆ ระบุ.....
16. ท่านชอบโครงการนี้เพียงใด
 ชอบมาก ปานกลาง น้อย
17. ปัจจุบันนี้โครงการนี้ส่วนใหญ่ดำเนินการไปแล้วถึงไหน
 กำลังดำเนินการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว
 มีปัญหาคือ.....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18. ท่านเคยได้รับแจกรหัสสิ่งใดบ้างต่อไปนี้

☐ ปุ๋ย	☐ เมล็ดพันธุ์ผักต่าง ๆ
☐ ยาฆ่าแมลง	☐ เมล็ดพันธุ์ข้าว โหนดหวาน
☐ เชื้อเห็ด	

19. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนี้เพิ่มเติมคือ.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. โครงการบริการบำรุงรักษาซ่อมแซมและการใช้เครื่องจักรกลเกษตร

1. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมและชมการสาธิตการใช้เครื่องจักรกลเกษตรกับโครงการนี้มาบ้างหรือไม่
 เคย ไม่เคย
2. ท่านเคยได้ใช้บริการเครื่องมือซ่อมแซมและเครื่องจักรกลเกษตรที่ทางโครงการนำมาให้เพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
3. ทางโครงการได้ช่วยเหลือท่านในการแก้ปัญหาทางเครื่องมือจักรกลเกษตรมากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
4. ท่านเคยได้รับการเปลี่ยนอะไหล่ (เครื่องมือ, เครื่องจักรกล) มากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
5. ท่านได้นำความรู้จากสื่อ (วิดีโอ, เอกสารที่แจก) นำไปใช้มากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
6. ท่านเคยใช้บริการศาลาอีกส่วน เขียวมากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
7. ท่านต้องการให้ศาลาอีกส่วน เขียวปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือไม่
 ต้องการ ไม่ต้องการ
8. ท่านต้องการให้โครงการนี้ดำเนินการในช่วงใด
 ช่วงกำลังผลิต (ทำนา) ช่วงหมดฤดูการผลิต ช่วงไหนก็ได้
9. ท่านต้องการให้โครงการนี้ดำเนินการในเรื่องใดต่อไปนี้
 วิธีการใช้และการซ่อมแซมเครื่องมือ, เครื่องจักรกลเกษตร
 การประยุกต์ใช้เครื่องมือ, เครื่องจักรกลเกษตร
 ออกไปทัศนศึกษาหรือดูงานนอกสถานที่
 หาแหล่งน้ำหรือเจาะบ่อนบาดาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ท่านคิดว่าผู้ดำเนินการโครงการนี้มีเวลาให้กับท่านเพียงพอหรือไม่
 เพียงพอแล้ว ยังไม่เพียงพอ
11. ท่านชอบโครงการนี้มากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง ไม่ชอบเลย
12. ท่านมีเวลาว่างให้กับโครงการนี้มากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
13. ท่านเคยใช้บริการสิ่งใดบ้างของโครงการนี้
 เครื่องพ่นยาสพ่ายหลัง เครื่องมือซ่อมแซม
 รถไถเดินตาม เอกสารที่แจก
 การซ่อมเครื่องเสียงที่ชำรุด ต้นไม้ที่สาธารณะหมู่บ้าน
 ป้ายโครงการอีสานเขียวของ สจล. การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าบางชนิด
14. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนี้เพิ่มเติม คือ.....
 .....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. โครงการปลูกพืชเสริมรายได้ (ว่านหางจระเข้)

1. ท่านหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยอบรมเกี่ยวกับว่านหางจระเข้บ้างหรือไม่
 เคย ไม่เคย
2. ท่านรู้จักต้นว่านหางจระเข้เพียงใด
 รูปร่าง ได้ยินแต่ชื่อ ไม่รู้จักเลย
3. ที่บ้านท่านปลูกว่านหางจระเข้บ้างหรือไม่
 ไม่ได้ปลูก ปลูกเป็นพันธุ์.....จำนวน.....ต้น
4. ท่านเคยได้รับแจกต้นว่านหางจระเข้มาบ้างหรือไม่
 เคย จำนวน.....ต้น ไม่เคย
5. ท่านมีเวลาในการร่วมโครงการนี้มากเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
6. บ้านท่านปลูกว่านหางจระเข้ชนิดใด
 สมุนไพร พันธุ์ต่างประเทศเพื่อบริโภค
7. ท่านชอบโครงการนี้น้อยเพียงใด
 ชอบมาก ปานกลาง น้อย
8. ปัจจุบันโครงการนี้ดำเนินงานไปถึงไหนแล้ว
 กำลังดำเนินการ เสร็จแล้ว
 มีปัญหา คือ.....
9. ท่านรู้จักวิธีการแปรรูปว่านหางจระเข้เพื่อบริโภคหรือไม่
 รู้ ยังไม่รู้
10. ท่านอยากจะเสนอแนะโครงการนี้อย่างไรบ้าง.....
 .....
 .....
 .....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. โครงการสาธิตฝึกอบรมการแปรรูปและถนอมผลิตภัณฑ์เกษตร

1. ท่านหรือแม่บ้านของท่าน เข้ารับการฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรแล้วหรือยัง
 ผ่านแล้ว ยัง
2. ถ้าท่านผ่านการฝึกอบรมแล้วท่านสามารถทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ได้หรือไม่
 ได้ ไม่ได้เพราะ.....
 .....
3. จากข้อที่ 2 (ถ้าได้) ท่านได้ทดลองแปรรูปผลิตภัณฑ์เองเพื่อการบริโภคหรือจำหน่ายหรือยัง
 เคย ไม่เคย
4. ท่านคิดว่าในหมู่บ้านของท่านมีวัตถุดิบในการแปรรูปเพียงใด
 มีมาก ปานกลาง น้อย
5. ท่านมีเวลาในการร่วมโครงการนี้เพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
6. ท่านคิดว่าผู้ดำเนินโครงการมีเวลาให้ท่านมากเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
7. ท่านเคยไปที่สถานศึกษาออกสถานที่กับโครงการนี้เพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคย
8. ท่านได้นำเอกสารที่แจก ไปให้นำ ไปใช้ประโยชน์มากเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
9. ท่านคิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อท่านและหมู่บ้านของท่านมากน้อยเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
10. ท่านต้องการความช่วยเหลือในด้านใดอีกจากทางสถาบัน.....
 .....
 .....
 .....
 .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ท่านสนใจแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรเพื่อบริโภคหรือจำหน่ายในด้านใดบ้าง
- ( ) ก๋วยเตี๋ยว ( ) มะม่วงแช่อิ่ม ( ) มะขามแก้ว
 ( ) ข้าวเกรียบ ( ) ถั่วลิสงเคลือบ ( ) ซอสมะละกอ
 ( ) น้ำมะขามเข้มข้น ( ) ข้าวเกรียบมะละกอ ( ) หมูหวาน
 ( ) น้ำพริกนรก ( ) อื่น ๆ ระบุ.....
- .....
12. ท่านและแม่บ้านของท่านชอบโครงการนี้มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
13. ท่านคิดว่าโครงการนี้ดำเนินการไปแล้วถึงไหน
- ( ) กำลังดำเนินการอยู่ ( ) สามารถทำการแปรรูปได้แล้วเป็นส่วนใหญ่
14. ท่านคิดว่าโครงการนี้ควรที่จะดำเนินการในช่วงเวลาใดที่ท่านสามารถเข้าร่วมมากที่สุด
- ( ) ช่วงฤดูการผลิต ( ) ช่วงไหนก็ได้ ( ) ช่วงหมดฤดูการทำนา
15. ท่านคิดว่าสื่อประเภทใดที่สามารถเข้าใจและสามารถลงมือปฏิบัติได้เร็วที่สุด
- ( ) เอกสาร ( ) คำบรรยาย ( ) สไลด์ประกอบเสียง
 ( ) แผนโปสเตอร์ ( ) วีดีโอ ( ) การสาธิตและการได้ลงมือปฏิบัติ
16. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนี้เพิ่มเติม.....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้